

ВНЕСОК ВЧЕНИХ-ПРИРОДОЗНАВЦІВ КИЇВСЬКОГО ТОВАРИСТВА ДОСЛІДНИКІВ ПРИРОДИ У РОЗВИТОК ПРИРОДНИЧИХ НАУК

Тарногурська К.А., аспірант

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Друга половина XIX – початок XX століття – найцікавіша сторінка в історії розвитку науки та активної діяльності широкого кола вчених-природодослідників. Одним із таких діянь стало заснування відомими вченими К. Кесслером, О. Ковалевським та П. Алексеєвим Київського товариства дослідників природи (1869–1929).

К. Феофілактов, П. Армашевський, А. Карицький (геологічні дослідження в Полтавській, Херсонській і Київській губернії). І. Борщов займався дослідженнями в області анатомії та фізіології рослин, вивчав водорості, гриби Петербурзької, Київської, Чернігівської та ін. губерніях, вперше встановив зв'язок між швидкістю дифузії та розміром часток та описував флору та ботанічну географію Арало-Каспійського краю.

О. Ковалевський присвятив праці порівняльній морфології та фізіології безхребетних, загальним проблемам зоології, які дали справжній початок ембріологічній роботі Товариства.

М. Бобрецький, як і О. Ковалевський займався ембріологією безхребетних, але більше вивчав кільчасті черви. Важливе місце займають праці вченого з фауністики та систематики у зоології. О. Коротньов мав наукові здобутки з ембріології, гістології, анатомії та філогенетики тварин.

В. Заленський розвивав порівняльно-ембріологічний напрям, який був започаткований ще О. Ковалевським і І. Мечніковим. Описав у сальп явище фолікулярного брунькування.

В. Караваєв вивчав ембріональний розвиток трав'янистого клопа, писав праці з ембріології комах. Б. Сварчевський особливу увагу приділяв вивченню хродіальних утворів у найпростіших. Також при написанні дисертацій наводив спостереження над ембріологією, морфологією і складним життєвим циклом споровиків.

В. Поспелов у „Записках Київського товариства дослідників природи” надрукував працю „Посембріональний розвиток та імагінальна діапауза у лускокрилих”. Уперше встановив факт безпліддя метеликів і пов'язав його із екологічними умовами.

За дорученням Товариства В. Липський вивчав флору Бессарабії, описав флору Індонезії, Тунісу, Алжиру та Середньої Азії. В Україні вчений дослідив рослинність сухого лиману на півдні, мінеральні радіаційні джерела на Житомирщині, водорості Чорного моря.

І. Шмальгаузен опубліковував праці про викопні рослини девону, карбону та інші геологічні періоди та оперував знаннями з порівняльної морфології та ембріології хребетних тварин,

З вище зазначеного, можна зробити висновки, що вчені-природознавці Київського товариства дослідників природи зробили великий внесок у розвиток природничих наук, який залишив глибокий слід в розвитку біології і до сьогодні.